

Bloemen van inheemse bomen

De boom is bekend. Zijn bloemen bijzonder. Tenminste als je de tijd neemt om er eens aandachtig naar te kijken. Dan ontdek je de meest boeiende vormen. De bloei van inheemse bomen is een bekende en onbekende wonderlijke wereld.

Tekst Bert Maes

Beeld Bert Maes, Klaas Everards

Alle inheemse bomen vormen bloemen en vruchten, maar voor je het weet zijn de iepen, haagbeuken, essen en wilgen al weer uitgebloeid en zijn de vruchten verdwenen voor je er erg in hebt. Als je kans ziet om de bloemen goed te bekijken, zul je je verbazen over de variatie aan vormen. Bloemen hebben over het algemeen kroonbladen, kelkbladen, meeldraden en stampers. Dan is het, zoals bij de lindesoorten, herkenbaar en te overzien.

Anders wordt het bij bloemen van onder meer de eik, beuk, hazelaar, berk en de els. Deze zijn eenslachtig, de mannelijke en vrouwelijke bloemen zitten apart van elkaar in een boom. De boomsoort kan ook tweehuizig zijn, waarbij de vrouwelijke en mannelijke bloemen in aparte gescheiden bomen voorkomen, zoals bij de es, wilg en populier. Ook zijn

Zwarte els, *Alnus glutinosa*, behoort tot de berkenfamilie en heeft vergelijkbare bloeiwijzen. De boomsoort bloeit in februari-maart. De kleine vrouwelijke katjes zijn vuurrood.

er bomen die tweehuizig zijn, maar soms ook weer niet. De es en de wegedoorn zijn hier voorbeelden van. Bovendien komt het voor dat een mannelijke exemplaar in de loop van enkele jaren verandert in een vrouwelijke. Deze geslachtsverandering is

bij de gageelstruik geconstateerd. De inheemse boombloemen bieden een wonderlijke wereld van onverwachte vormen die zich in de evolutie hebben ontwikkeld. Hier worden er letterlijk enkele onder de loep genomen.

Zomereik - *Quercus robur*

Bloeitijd: 4-5, eenhuizig, mannelijke en vrouwelijke bloemen gescheiden maar vlak bij elkaar.
Mannelijk bloemen: in 2-4 cm lange hangende aarvormige katjes, geelgroen, 5-8 delig langwerpige gewimperde bloemdekblaadjes, kroon en kelk niet te onderscheiden, 6-8 helmhokjes waarin stuifmeel zich ontwikkelt.
Vrouwelijk bloemen: rondachtig en opgericht, rood, onopvallend, 2-5 bloemen aan een opgericht aartje op een bloembodem, vele minuscule schubjes die zich tot eikelnap ontwikkelen, 5-7 delig viltig bloemdek rondom vruchtbeginsel, 1-3 stijlen, bij aanvang drie vruchtbeginsels, één ontwikkelt zich tot eikel.

Beuk - *Fagus sylvatica*

Bloeitijd: 5, eenhuizig.

Mannelijke bloemen: langgesteeld rondachtig katje, soms meer dan twintig bloemen, 5-16 gele meeldraden omgeven door 5-6 langwerpige, langharige bloemdekbladen.

Vrouwelijke bloemen: kortgesteeld rondachtig, meestal twee bij elkaar, vier vruchtbeginsels, elk drie geel- of roodachtige stempels, bloem omgeven door vier langgeschubde omhulsels, groeien uit tot houtige stekelige bolsters rond de beukenootjes.

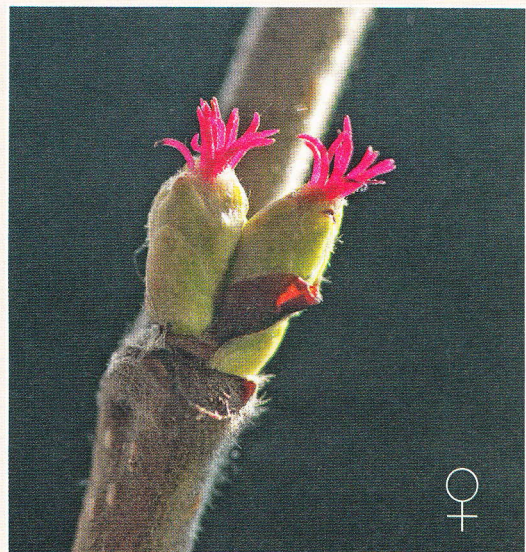

Hazelaar - *Corylus avellana*

Bloeitijd: 2, soms eerder, eenhuizig.

Mannelijke bloemen: in spiralen aan aarvormig katje, helmvormig schutblad (waarop nog twee voorbladjes) hangt over meeldraden, elk bloempje vier meeldraden.

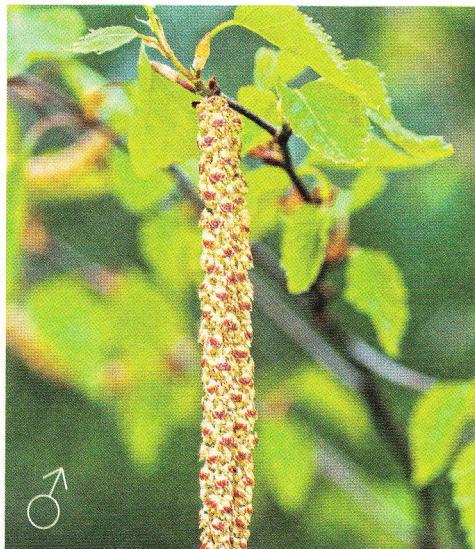
Vrouwelijke bloemen: felrode stempels, twee per vruchtbeginsel, steken er als inktvissentakels bovenuit, katjes omgeven door harige schutbladen (één schutblad en twee voorbladjes), groeien uit tot vruchtomhulsels met franjes van de hazelnoot.

Zachte berk - *Betula pubescens*

Bloeitijd: 4-5, eenhuizig, bloemen in grote lijnen vergelijkbaar met die van de hazelaar.

Vrouwelijke bloemen: drie vrouwelijke bloemen op één driedelig schutblad dat verhout, valt later op in rijpe katjes met de gevleugelde vruchten, elk vruchtbeginsel twee stijlen.

Gele kornoelje - *Cornus mas*

Bloeitijd: 2-3, tweehuizig, bloemen tweeslachtig, bloem met kroon en bijzonder kleine kelk, kroon felgeel met langbehaarde bloemsteel, kelk, kroon en meeldraden 4-tallig, één stamper en een onderstandig vruchtbeginsel.
Foto links: langgesteelde bloempjes en zeer korte kelkbladen.
Foto rechts: 4-tallige bloempjes.

Spaanse aak - *Acer campestre*

Bloeitijd: 4-6, eenhuizig soms tweehuizig, minst opvallende bloei door groengele kleur bloemdek, dezelfde kleur voor smalgewimperde kelk en kroon, opvallend verdikte bloembodem, bloemen 5-tallig, acht meeldraden, 2-stempelige stamper met 2-hokkig vruchtbeginsel.
Foto links: detail van stamper met twee stijlen.

Taxus - *Taxus baccata*

Bloeitijd: 3-4, meestal tweehuizig.
Vrouwelijke bloemen: onopvallend, klein en groen, zaadknop zonder kelk of kroon, wel schutbladen om bloem.
Mannelijke bloemen: klein, lichtbruine bolvormige kegeltjes, bundeltje meeldraden, enkele omhullende blaadjes

